Almanya’da eyalet sistemi var. Genel seçimde federal parlamento seçilir, ayrıca her eyaletin kendi parlamentosu ve hükümeti vardır. O eyalet kapsamındaki konularda yetki eyalet parlamentosu ve hükümetindedir. Bu nedenle eyalet parlamentosu seçimleri Almanya’da önemlidir ve genellikle farklı tarihlerde yapılır.

Geçtiğimiz hafta sonu yapılan Türingen eyaleti seçiminde Sol Parti yüzde 31 oy alarak birinci parti olurken, AfD ise oylarını yaklaşık iki kat artırarak ve yılların en büyük partisi Hıristiyan Demokratları geçerek ikinci parti oldu. Seçimden önce Sol Parti’den Bodo Ramelow’un başbakan olduğu Sol Parti-SPD-Yeşiller koalisyonu hükümetteydi ancak bu bileşim artık hükümet olacak çoğunluğu sağlayamıyor ve yeni hükümetin hangi bileşimde kurulacağı da henüz belli değildir.

Türkiye solu “tantana yapmak” özelliğini bir kere daha gösterdi ve Türingen seçimini “faşizmin iktidar yürüyüşü” olarak değerlendirebildi. Almanya’da bile yaşıyor olsalar durumu bilmeyen, Almanca bilmekle Almanya politikasını izlemenin aynı şeyler olmadığını henüz anlamamış arkadaşlar böyle bir değerlendirme yapabildiler.

Öncelikle belirtmek gerekir; Almanya’da toplam seçmen sayısı yaklaşık 61 milyon iken, bu eyaletteki seçmen sayısı 1,7 milyondur ya da Türingen küçük bir eyalettir. Bu eyaletteki seçim sonucu Bayern ve Kuzey Ren Vestfalya gibi büyük eyaletlerdeki seçimlerle aynı düzeyde değerlendirilemez. Bu değerlendirmeyi yapanların “o da eyalet, bu da eyalet” diye düşündüğünü sanıyorum.

Türingen seçimi eyaletin küçüklüğünü aşan bir öneme sahipti ama sonucu eyaletin boyutunu da gözden kaçırmadan değerlendirmek gerekir.

AfD bu eyalette ilk kez en büyük parti olmayı planlıyordu, yapamadı.

Eski Demokratik Almanya Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan Türingen Afd'nin özellikle güçlü olduğu bir yerdir. AfD daha büyüdü, oylarını artırdı, burası açıktır.

Bu seçimin ikinci önemli sonucu, Sol Parti içindeki Komünist Platform'un büyük yenilgi almasıdır. Bu platform sözcüsü Sahra Wagenknecht aracılığıyla ülkedeki göçmenler konusunda AfD'ye yaklaşan bir söylemin benimsenmesi gerektiğini savunuyordu. Yine aynı bölgede kısa süre önce yapılan iki eyalet seçiminde de Sol Parti büyük oranda oy kaybetmiş ve yapılan araştırmaya göre bunların önemli bölümü de AfD'ye gitmişti.

Almanya'da soldan sağa kitlesel geçiş ilk kez görülmüyor. Nazi Partisi NSDAP de zamanın Almanya Komünist Partisi'nden çok sayıda üye ve taraftarı saflarına katmış, işçi sınıfı içinde de güçlü bir taban bulabilmişti. Zamanın komünist partisini o yılların SPD'si ile uzlaşmamakla ve bu şekilde faşizme yolu açmakla suçlayanlar, Nazilerin işçi sınıfı içindeki güçlü örgütlenmesi konusunda susmayı tercih ederler. Komünist Partisi kadrolarının bir bölümünü bünyesine katabilmesini ise hiç bilmezler.

Komünizmin 20. yüzyıl tarihi ise tersini gösterir. Yüzyılın başında (1918) sosyal demokrat adını taşıyan dünyanın en büyük marksist partisi, Almanya sosyal demokratları savaş kredilerini destekleyerek kendi burjuvazilerine destek vermişti. Ardından 1930'lu yılların başlarında SBKP'den sonra dünyanın ikinci güçlü partisi olan Almanya Komünist Partisi'nden az olmayan sayıda kadro ve sempatizan nazi partisine geçmişti. 1989-1991'de ne olduğunu ise anlatmayayım, biliyorsunuz. Eski sosyalist ülkelerde bugün ön planda olanların önemli bölümü önceden komünist partisi üyesi hatta yöneticisiydi.

Şu sıra Heinrich August Winkler'in alanında yapılmış en iyi araştırma sayılan Weimar Cumhuriyeti (1918-1933) kitabını okuyorum. Kitabın başında belirtilen görüş doğrudur: Weimar'ın çöküşü Nazi partisinin iktidara gelmesiyle sonuçlandığı için dünya çapında öneme sahiptir, 20. yüzyıl tarihinde önemli bir belirleyicidir.

Komünistlikten faşistliğe kitlesel geçiş Almanya'ya özgü değildir. Fransa'da ırkçı Ulusal Cephe komünist partisinin örgütlü olduğu eski işçi bölgelerinden yüksek oy alır. Teorik olarak olmaz gibi görünüyor ama pratikte yaşananlar ortadadır.

Devam edelim…

Sol Parti'nin Türingen eyaletindeki başarısını Başbakan Bodo Ramelow'un kişiliğine bağlamak doğru değildir. Bodo'yu PDS'te çalıştığım yıllarda Frankfurt'tan tanırım. Ülkenin batısında doğup büyüyüp çok farklı geçmişe sahip olan bir doğu eyaletinde başbakan olacak kadar yükselmek önemlidir ama belirleyici olan bu alanda uygulanan parti politikasıdır. Sol Parti bu alanda AfD söylemine ödün vermeyerek bu sonuca ulaşmıştır. Demek ki yapılabiliyormuş, AfD'ye yakınlaşmak gerekmiyormuş…

Komünist Platform tarafından kurulan ve kitlesel olduğu iddia edilen "Ayağa Kalk" hareketi de sonuçsuzluğunu böylece göstermiş oldu. Facebook'ta taraftar sayısı milyonlarca idi ama internet marifetiyle en fazla yüzde 20 oranında yükselebilirsiniz; hayatta ne kadar var iseniz, onun çok üzerine çıkamazsınız.

Avrupa'nın diğer ülkelerinde de görülen aşırı sağcı, ırkçı partilerin yükselmesi Almanya'da da yaşanıyor. Türingen seçimi bunun örneklerinden birisidir ama öneminin ilerisinde değerlendirilmemesi gerekir.